

Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto valtiovarainministeriölle hallituksen esityksen luonnoksesta kuolinpesän sähköistä asiointia koskevaksi lainsäädännöksi

Esitysluonnoksen perusteella saa hyvän käsityksen asian taustasta, tavoitteista ja keskeisistä ehdotuksista. Esitysluonnos on kokonaisuutena hyvin jäsenelty, ja vaikutuksia on käsitelty monipuolisesti. Keskeiset puutteet liittyvät kuitenkin vaikutusten määrällisen mittaluokan niukkaan kuvaamiseen muiden kuin viranomaisten osalta, arvioihin liittyvien epävarmuuksien kuvaamiseen, vaihtoehtoisten toteutustapojen niukkaan tarkasteluun, henkilötietojen käsittelyyn liittyvien tietovirtojen ja käyttötarkoitusten osin liian yleisluonteiseen arviointiin sekä seurantaan koskevan kuvauksen yleisluonteisuuteen.

Esitysluonnoksen keskeisimmät puutteet ja kehittämiskohteet

- Esitysluonnoksessa on tunnistettu keskeisiä vaikutuksia varsin hyvin, mutta erityisesti kotitalouksille ja yrityksille aiheutuvien hyötyjen, kustannusten ja ajansäästöjen määrälliset arviot ovat niukkoja tai puuttuvat kokonaan.
- Esitysluonnoksessa tulisi käsitellä nykyistä systemaattisemmin määrällisten arvioiden taustaoletuksia ja arvioihin liittyviä epävarmuuksia.
- Esitysluonnoksessa jää osin epäselväksi, missä määrin viranomaisilta vähenevä työ siirtyy kotitalouksille tai yksityisille toimijoille, millaisia toimeenpano- ja siirtymävaiheen vaikutuksia uudistuksesta seuraa käytännössä sekä olisiko uudistuksen tavoitteita mahdollista saavuttaa myös kotitalouksien hallinnollista taakkaa vähemmän lisäävillä vaihtoehtoisilla toteutustavoilla.
- Uudistuksen seurantaan koskeva jakso jää yleiselle tasolle, eikä esitysluonnoksessa kuvata riittävän tarkasti, millä indikaattoreilla uudistuksen toimivuutta ja vaikutuksia seurataan. Lisäksi esitysluonnoksessa olisi hyödyllistä tarkastella, miten uudistuksen vaikutusten jälkiarviointi voitaisiin toteuttaa ja mitä valmisteluvaiheessa tulisi tehdä sen mahdollistamiseksi.

1. Hallituksen esitysluonnoksen keskeinen sisältö

Tässä esitettävä kuvaus on suora lainaus esitysluonnoksen ”esityksen pääasiallinen sisältö” -jaksosta:

”Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki kuolinpesän palvelualustasta ja laki kuolinpesän osakasrekisteristä. Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi perintö- ja lahjaverolakia, hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annettua lakia, verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annettua lakia, verotusmenettelystä annettua lakia, perintökaarta, ulosottokaarta sekä lakia tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa eräistä ratkaisuistaan.

Esityksessä ehdotetaan Verohallinnon sähköisessä asiointipalvelussa tarjottavia sähköisiä palveluita laajennettavaksi siten, että se toimisi palvelualustana kuolinpesän sähköiselle asiointille. Kuolinpesän palvelualustalla tarjottaisiin sähköisen asioinnin palvelu ehdotettuun kuolinpesän osakasrekisteriin, jonka tarkoituksena on mahdollistaa tietyn kuolinpesän henkilöpiiriä koskevan ajantasaisen tiedon saatavuus. Kuolinpesän palvelualustalla tarjottaisiin mahdollisuus myös perukirjan ja perintöveroilmoituksen laatimiseen. Kuolinpesän palvelualustan käyttöön ottaneilla osakkailla olisi käytettävissään lisäksi asiakirjojen säilytyspalvelu.

Sähköisen asioinnin ohella esitetään säilytettäväksi mahdollisuus myös paperilla tapahtuvaan asiointiin.

Esityksen mukaan perunkirjoitus olisi jatkossa mahdollista toimittaa osittain tai kokonaan myös sähköisesti. Perunkirjoitukselle tarkoitettua määräaikaa pidennettäisiin kolmesta kuukaudesta kuuteen kuukauteen. Perukirjan sisältöä esitetään ajanmukaistettavaksi. Perintöverotuksessa siirryttäisiin perukirjan perusteella toimitettavasta perintöverotuksesta perintöveroilmoituksen perusteella toimitettavaan verotukseen niin sähköisessä kuin paperilla tapahtuvassa asiointissa.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.2.2027.”

2. Arvio hallituksen esitysluonnoksesta ja vaikutusarvioinneista

2.1 Yleiset huomiot

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa on tunnistettu uudistuksen kannalta olennaisia vaikutuksia varsin kattavasti. Esityksen vahvuutena on, että nykytilan ongelmia on kuvattu huolellisesti ja vaikutuksia on tarkasteltu usean toimijaryhmän näkökulmasta. Tilastotietojen esittäminen nykytilasta tukee vaikutusarvioinnin taustaa. **Arviointineuvosto pitää myönteisenä** myös sitä, että valmistelussa on hyödynnetty kyselytutkimusta kansalaisten kokemuksista sekä muuta selvitysaineistoa.

Arviointineuvosto katsoo kuitenkin, että esitysluonnoksen keskeiset puutteet liittyvät vaikutusten määrällisen mittaluokan niukkaamiseen, epävarmuuksien jäsentelyyn, vaihtoehtojen systemaattiseen vertailuun sekä seurannan konkretiaan. **Arviointineuvosto katsoo**, että esitysluonnoksessa olisi hyödyllistä tarkastella nykyistä selkeämmin myös vaihtoehtoisia toteutustapoja, joilla uudistuksen tavoitteet voitaisiin saavuttaa kotitalouksien hallinnollista taakkaa mahdollisimman vähän lisäten. Tällainen tarkastelu auttaisi arvioimaan, olisiko esimerkiksi ilmoitusvelvollisuuksia ollut mahdollista yksinkertaistaa ehdotettua enemmän.

Arviointineuvosto katsoo, että seurantaa koskeva jakso jää yleiselle tasolle. **Arviointineuvosto suosittelee**, että esitysluonnoksessa kuvataan tarkemmin esimerkiksi mittareita, joilla uudistuksen vaikutuksia voitaisiin seurata. Lisäksi esitysluonnoksessa olisi hyödyllistä tarkastella, miten uudistuksen vaikutusten jälkiarviointi voitaisiin toteuttaa ja mitä valmisteluvaiheessa tulisi tehdä sen mahdollistamiseksi.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksen vaikutusarviojakso on rakenteeltaan selkeä, mutta paikoin ongelmana on, että vaikutusten arvioinnin sijasta tekstissä kuvataan uudistuksen sisältöä ja toimintatapaa. Vaikutusten hahmottamista helpottaisi, jos kunkin alajakson keskeinen johtopäätös tuotaisiin selvästi esiin jo jakson alussa.

2.2 Taloudelliset vaikutukset

2.2.1 Vaikutukset kotitalouksien asemaan

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa tunnistetaan uskottavasti, että uudistus voi helpottaa kuolinpesien asioiden hoitamista, vähentää paperisten asiakirjojen toimittamista ja nopeuttaa asiointia. Kotitalousvaikutuksia kuvataan kuitenkin pääosin laadullisesti. **Arviointineuvosto katsoo**, että vaikutuksia olisi hyödyllistä konkretisoida nykyistä enemmän kuvaamalla esimerkkien avulla, kuinka paljon asiointin arvioidaan nopeutuvan tai kuinka paljon asiakirja- ja asiointikustannukset voivat vähentyä erilaisissa kuolinpesätilanteissa. **Arviointineuvosto katsoo lisäksi**, että esitysluonnoksessa olisi hyödyllistä arvioida tarkemmin, miten uudistus vaikuttaa perintöverotuksen käsittelyaikoihin.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa olisi lisäksi hyödyllistä arvioida tarkemmin, aiheutuuko paperiseen asiointiin edelleen turvautuville henkilöille lisäkustannuksia, viiveitä tai muuta ylimääräistä asiointitaakkaa verrattuna digitaalisiin toimintatapoihin.

Arviointineuvosto katsoo, että olisi hyödyllistä eritellä vaikutuksia tarkemmin erilaisiin kuolinpesiin ja kuvata nykyistä konkreettisemmin, millaisiin kuolinpesätilanteisiin ehdotettu sähköinen toimintamalli soveltuu hyvin ja missä tilanteissa asiointi edellyttää edelleen erillisiä lisäselvityksiä tai muuta täydentävää menettelyä. Esimerkiksi yksinkertaiset ja monimutkaiset kuolinpesät, eri puolilla maata tai ulkomailla asuvat osakkaat sekä digipalveluja sujuvasti käyttävät ja niitä heikommin käyttävät henkilöt voivat hyötyä uudistuksesta eri tavoin.

Arviointineuvosto suosittelee lisäksi, että esitysluonnosta täydennetään kokoamalla viranomaismaksuja koskevat tiedot selkeästi yhteen. Esitysluonnoksessa olisi hyödyllistä esittää esimerkiksi taulukkomuodossa, millä periaatteilla viranomaismaksut määräytyisivät ja minkä suuruisia ne olisivat suhteessa asiakkaiden nykyisin kohtaamaan maksutasoon. Tämä helpottaisi myös kotitalousvaikutusten arviointia eri käyttäjäryhmien näkökulmasta.

Arviointineuvosto kiinnittää huomiota siihen, että esitysluonnoksessa kuvataan viranomaisille syntyviä tehokkuushyötyjä ja henkilötyön vähenemistä, mutta vaikutusten jakautuminen eri toimijaryhmien välillä jää osin avoimeksi. Esitysluonnoksesta ei käy riittävän selvästi ilmi, missä määrin viranomaisilta poistuva tai vähenevä työ voi siirtyä kuolinpesille, omaisille tai ulkopuolisille palveluntarjoajille. Tämä koskee erityisesti tilanteita, joissa sähköinen asiointi, rakenteinen veroilmoitus ja tietojen täydentäminen saattavat edellyttää kuolinpesiltä aiempaa aktiivisempaa osallistumista. **Arviointineuvosto kiinnittää huomiota myös siihen**, että uudistus voi lisätä kuolinpesän osakkaiden hallinnollista taakkaa, kun perukirjan ohella on annettava perintöveroilmoitus. Lisäksi se, että osakkaiden ajankäyttö voi tapahtua vapaa-ajalla, ei yksin ole peruste jättää vaikutusta arvioimatta, sillä myös vapaa-ajalla on yksilölle arvoa, vaikka sen rahamääräinen merkitys olisi työaika vaikeammin määriteltävissä. **Arviointineuvosto suosittelee**, että esitysluonnoksessa arvioidaan nykyistä täsmällisemmin lisääntykö vai väheneekö hallinnollinen taakka kotitalouksien näkökulmasta.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa olisi hyödyllistä arvioida, missä määrin digitalisaation tuomat tehokkuushyödyt voivat näkyä myös asiakkaiden maksuissa. Tämä auttaisi hahmottamaan paremmin, miten uudistuksen hyödyt kohdistuvat viranomaisten ja palveluja käyttävien kotitalouksien välillä.

2.2.2 Vaikutukset yrityksiin

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa tunnistetaan yritysvaikutuksia useiden toimijaryhmien kannalta. Vaikutuksia tunnistetaan muun muassa finanssialalle, asianajo- ja lakipalveluihin sekä muihin kuolinpesien asioiden hoitoon liittyviin palveluntarjoajiin. Esityksen perusteella saa käsityksen siitä, että rakenteisessa muodossa saatavat osakastiedot voivat vähentää yritysten aikaa vievää asiakirjojen tarkistamista ja nopeuttaa palveluprosesseja.

Arviointineuvosto katsoo kuitenkin, että yritysvaikutusten arviointi jää osin yleiselle tasolle. Esitysluonnoksessa tulisi kuvata tarkemmin, mikä on yrityksille koituvien hyötyjen ja mahdollisten uusien kustannusten nettovaikutus. Esimerkiksi rekisterin käyttöön liittyvien maksujen, mahdollisten järjestelmämuutosten tai muiden sopeutumiskustannusten vaikutusta yrityksiin tulisi kuvata tarkemmin, koska maksujen taso vaikuttaa suoraan siihen, kuinka suuri osa finanssialan, laki- ja asianajotoimistojen sekä muiden kuolinpesäasioita käsittelevien yritysten odotetuista kustannussäästöistä toteutuu.

Arviointineuvosto katsoo, että erityisesti sääntelytaakan ja muiden kustannusten osalta tarvittaisiin nykyistä konkreettisempaa arviota. **Arviointineuvosto katsoo lisäksi**, että yritysvaikutusten arviointi jää paikoin kapeaksi eri toimialojen näkökulmasta. Esitysluonnoksessa olisi hyödyllistä tarkastella nykyistä

laajemmin myös sitä, miten digitaalisten ratkaisujen yleistymisen voi muuttaa kuolinpesiin liittyviä palveluprosesseja, työnjakoa ja tehokkuutta eri toimialoilla pidemmällä aikavälillä.

2.2.3 Vaikutukset julkiseen talouteen

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa esitetään useita euromääräisiä arvioita kertaluonteisista ja jatkuvan toiminnan kustannuksista sekä säästöistä, mikä on myönteistä. Julkistaloudellisten vaikutusten kokonaiskuva jää kuitenkin osin hajanaiseksi. Esitysluonnoksesta ei käy nykyisellään riittävän selvästi ilmi, mikä on ehdotetun kokonaisuuden nettovaikutus julkiseen talouteen ja miten eri kustannus- ja säästöerät suhteutuvat toisiinsa. **Arviointineuvosto suosittelee**, että esitysluonnokseen lisätään koottu yhteenveto keskeisistä kustannuksista, säästöistä ja mahdollisista henkilöstövaikutuksista esimerkiksi taulukkomuodossa. Tämä helpottaisi kokonaisvaikutusten arviointia.

Arviointineuvosto katsoo lisäksi, että useiden määrällisten arvioiden laskentaperusteet jäävät epäselviksi. Esitysluonnoksessa esitetään esimerkiksi uudistuksesta aiheutuvan Digi- ja väestötietovirastolle (DVV) jatkuvan toiminnan kustannuksia hieman yli 5,5 miljoonaa euroa vuodessa, DVV:n kehittämiskustannuksiksi 8,08 miljoonaa euroa ja Verohallinnon kehittämiskustannuksiksi 3,99 miljoonaa euroa. Esitysluonnoksesta ei kuitenkaan käy ilmi, millaisiin oletuksiin, laskelmiin tai tietopohjaan nämä arviot perustuvat. Arviointineuvosto suosittelee, että esitysluonnoksessa avataan nykyistä tarkemmin määrällisten arvioiden taustaoletuksia, arvioiden johdettavuutta ja kustannuserien sisältöä.

Arviointineuvosto katsoo, että myös julkistaloudellisten vaikutusten epävarmuuksia olisi hyvä avata enemmän. Esitysluonnoksessa todetaan, että henkilöstö- ja muut talousvaikutukset riippuvat merkittävästi palvelujen käyttöönotosta ja hyödyntämistavoista ja että tarkka arviointi on tästä syystä haastavaa. Arviointineuvosto katsoo kuitenkin, että vaikka viranomaisten välinen vastuunjako muun muassa DVV:n ja Verohallinnon välillä tarkentuisi kehitystyön edetessä, esitysluonnoksessa olisi perusteltua kuvata nykyistä selvemmin, miten tehtävien, kustannusten ja hyötyjen arvioidaan kohdentuvan eri viranomaisille. Tämä parantaisi julkistaloudellisten vaikutusten läpinäkyvyyttä ja helpottaisi myös arvioimaan esitettyjen säästöjen uskottavuutta. **Arviointineuvosto suosittelee myös**, että esitysluonnokseen lisätään herkkyyshanalyysi, jossa esitetään, miten viranomaisille koituvat säästöt ja kustannukset muuttuvat eri käyttöasteskenaarioissa. Tällaiset skenaariot voisivat kattaa esimerkiksi tilanteen, jossa sähköisen asioinnin käyttöönotto etenee odotettua hitaammin, sekä tilanteen, jossa käyttöaste saavuttaa nopeasti merkittävän tason.

2.3 Muut ihmisiin kohdistuvat ja yhteiskunnalliset vaikutukset

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksen perus- ja ihmisoikeusvaikutusten arviointi on perusteellinen. Esityksessä käsitellään yhdenvertaisuutta, yksityiselämän ja henkilötietojen suojaa, vaikutuksia alaikäisiin, vammaisten henkilöiden asemaa sekä kielellisiä oikeuksia.

Arviointineuvosto pitää myönteisenä, että esitysluonnoksessa tunnustetaan sekä digitaalisten palvelujen hyötyjä että riskejä. Sähköinen asiointi voi helpottaa osakkaiden osallistumista erityisesti silloin, kun osakkaat asuvat eri paikkakunnilla, mutta samalla digivalmiuksien puutteet voivat heikentää joidenkin ryhmien tosiasiallisia mahdollisuuksia käyttää palvelua. **Arviointineuvosto katsoo** kuitenkin, että vaikutusten kohdentumista eri käyttäjäryhmiin voisi vielä konkretisoida. Esimerkiksi ikääntyneiden, heikosti digipalveluja käyttävien tai tukea tarvitsevien henkilöiden asemaa sekä heille tarjottavia tukimuotoja olisi hyödyllistä arvioida vielä huolellisemmin.

Arviointineuvosto katsoo lisäksi, että tietojen luovutusta, käyttötarkoituksia ja tietovirtoja koskeva vaikutusarviointi jää paikoin liian yleiselle tasolle. Esitysluonnoksessa todetaan esimerkiksi, että kuolinpesän osakasrekisterin tietoja voitaisiin hyödyntää sähköisessä asioinnissa ja luovuttaa laissa säädetyin edellytyksin eri tahoille. Lisäksi todetaan, että rakenteisella perintöveroilmoituksella kerättävää tietoa voitaisiin hyödyntää myös muiden verotusmuotojen prosesseissa. Esitysluonnoksesta ei kuitenkaan käy täsmällisesti ilmi, mitä tietoja, kenelle, millä perusteella ja mihin käyttötarkoituksiin luovutettaisiin tai hyödynnettäisiin. Arviointineuvosto katsoo, että vaikutusarviossa olisi hyödyllistä täsmentää myös sitä, liittyykö tietojen luovutukseen tai hyödyntämiseen markkinointitarkoituksia ja jos liittyy, miten tällaisia käyttötarkoituksia on arvioitu asianosaisten yksityisyyden suojan ja luottamuksen kannalta.

Arviointineuvosto suosittelee, että esitysluonnoksen vaikutusarviota täydennetään ja tarkennetaan näiltä osin.

Arviointineuvosto katsoo, että vaikutusarvioinnissa olisi hyödyllistä kuvata tarkemmin, millaisia tehokkuus- ja ajansäästöhyötyjä tietojen laajemmasta hyödyntämisestä voisi pidemmällä aikavälillä seurata ja edellyttääkö näiden hyötyjen toteutuminen joitakin ratkaisuja tai varautumista jo tässä uudistusvaiheessa.

Arviointineuvosto kiinnittää huomiota siihen, että esitysluonnoksessa korostetaan kuolinpesän osakasrekisterin käytön vapaaehtoisuutta, mutta samalla todetaan, että rekisterissä olisi tietoja myös sellaisista kuolinpesistä, jotka eivät ota sähköistä asiointia käyttöönsä. Esitysluonnoksesta ei nykyisellään käy selvästi ilmi, mitä tietoja rekisteriin tallentuisi eri tilanteissa ja miten vapaaehtoisuus käytännössä suhteutuu rekisterin kattavuuteen. **Arviointineuvosto suosittelee**, että esitysluonnoksessa täsmennetään vaikutusarviota tältä osin jäsentämällä eri tilanteet esimerkiksi taulukkomuodossa.

Arviointineuvosto kiinnittää huomiota myös toimeenpanon viranomaisvaikutuksiin. Esitysluonnoksessa tuodaan esiin, että kyse on merkittävästä uudistuksesta, joka muuttaa eri viranomaisten keskinäisiä vastuuta ja edellyttää mahdollisesti pitkäänkin jatkuvaa paperisten ja digitaalisten toimintamallien rinnakkaiskäyttöä.

Arviointineuvosto katsoo, että toimeenpanon käytännön vaikutuksia voisi konkretisoida enemmän. Esityksestä olisi hyödyllistä käydä nykyistä selvemmin ilmi, kuinka kauan siirtymävaiheen arvioidaan kestävän, missä määrin päällekkäistä resursointia tarvitaan ja milloin tehokkuushyötyjen arvioidaan toteutuvan. Esitysluonnoksessa todetaan, että tarkkojen henkilöstö- ja muiden talousvaikutusten arviointi on vaikeaa. **Arviointineuvosto katsoo kuitenkin**, että tämä ei poista tarvetta kuvata vaikutusten todennäköistä suuruusluokkaa suuntaa antavasti esimerkiksi vaihteluvälillä hyödyntämällä.

Arviointineuvosto katsoo, että vaikutusarvioinnissa olisi hyödyllistä tarkastella myös sitä, miten mahdolliset toimeenpanovaiheen ruuhkat tai viranomaisten palvelukyky voivat vaikuttaa uudistuksen tavoitteiden toteutumiseen käytännössä. Jos uudet sähköiset toimintamallit eivät alkuvaiheessa johda käsittelyn nopeutumiseen, osa tavoitelluista hyödyistä voi viivästyä sekä viranomaisten että kuolinpesän osakkaiden näkökulmasta.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksesta olisi hyödyllistä käydä nykyistä konkreettisemmin ilmi, miten tiedot kulkevat eri vaiheissa viranomaisten, kuolinpesän osakkaiden ja muiden toimijoiden välillä sekä mitä tämä merkitsee käytännössä eri käyttäjäryhmien näkökulmasta. Tämä helpottaisi arvioimaan sekä henkilötietojen käsittelyyn liittyviä vaikutuksia että ehdotetun toimintamallin tosiasiallista toimivuutta.

3. Lainsäädännön arviointineuvoston lausuma

Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto on annettu hallituksen esityksen luonnoksesta kuolinpesän sähköistä asiointia koskevaksi lainsäädännöksi (hankenumero: VM046:00/2024), jonka valtiovarainministeriö toimitti arviointineuvoston käyttöön sähköpostitse 30.3.2026. Lausunto on julkinen.

Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos noudattaa tyydyttävästi lainvalmistelun vaikutusarviointiohjetta. Arviointineuvosto suosittelee, että esitysluonnosta korjataan neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.

Helsingissä 21. huhtikuuta 2026

Eeva-Liisa Inkeroinen

Lainsäädännön arviointineuvoston puheenjohtaja

Antti Moisio

Arviointineuvos, lainsäädännön arviointineuvoston sihteeri

Yhteystiedot:

Valtioneuvoston kanslia
PL 23, 00023 Valtioneuvosto
vnk.fi
p. 0295 16001

Liite 1 Arviointineuvoston käyttämät standardilausumat

5. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos täyttää kiitettävästi lainvalmistelun vaikutusarviointiohjeen vaatimukset. Arviointineuvostolla on vain vähäisiä lisäsehdotuksia hallituksen esitysluonnokseen.

4. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos täyttää hyvin lainvalmistelun vaikutusarviointiohjeen vaatimukset. Arviointineuvosto suosittelee, että hallituksen esitysluonnosta täydennetään neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.

3. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos noudattaa tyydyttävästi lainvalmistelun vaikutusarviointiohjetta. Arviointineuvosto suosittelee, että esitysluonnosta korjataan neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.

2. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos noudattaa välttävästi lainvalmistelun vaikutusarviointiohjetta. Hallituksen esitysluonnoksessa on olennaisia puutteita ja esitysluonnosta tulee korjata neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.

1. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnoksen puutteet ovat niin merkittäviä, ettei esitysluonnos täytä lainvalmistelun vaikutusarviointiohjeen vaatimuksia. Hallituksen esitysluonnoksen pohjalta ei pysty muodostamaan riittävää ja perusteltua käsitystä esityksestä, eikä sen taloudellisista ja yhteiskunnallisista vaikutuksista. Ilman puutteellisuuksien korjaamista on vakavasti harkittava, voiko hallituksen esityksen antaa eduskunnan käsiteltäväksi.*

* Viimeinen virke jätetään pois niissä tilanteissa, kun esitystä ei käytännössä voida vetää pois.